

В інноваційному розвитку сільських територій особлива роль відводиться і дорадчим службам. Проведений моніторинг діяльності більшості дорадчих служб України свідчить, що переважно вона спрямована на вирішення проблем агровиробників. Однак вважаємо, що ці служби повинні бути універсальними, тобто працювати над комплексним вирішенням проблем розвитку сільських територій, а саме: надання консультацій сільгосптоваровиробникам із технологічних, економічних, юридичних та інших питань; практичної допомоги у створенні та розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, кооперативних агроторгових домів, сільських комунальних підприємств, кредитних спілок, суб'єктів малого й середнього бізнесу; кваліфікованої допомоги сільській громаді в розробці комплексних програм соціально-економічного розвитку села та всебічне інформаційне забезпечення.

Виставкова діяльність також стимулює інноваційний процес сільських територій. Єдиною проблемою є одержання інформації про ту чи іншу виставку, а також її відвідування. Тому необхідне інформування про періодичність проведення різноманітних виставок як на регіональному, так і на державному рівнях. Також у місцевих бюджетах необхідно виділити окрему видаткову статтю на погашення витрат працівників сільської ради, пов'язаних із відвідуванням виставкових заходів щодо розвитку сільських територій.

Ефективному інформаційному обміну інформацією сприятиме створення Всеукраїнської мережі сільських територій, яка буде пов'язана вже з існуючою Всесвітньою мережею сіл. Такий інноваційний проект матиме не лише місцеве значення, а й глобальне. Це дасть змогу сільським мешканцям знайомитися з існуючими проблемами інших населених пунктів та шляхами їх вирішення, здійснювати активну рекламу села відносно розвитку сільського туризму, інших форм малого бізнесу, швидше знаходити партнерів, переймати досвід управління розвитком сільських територій тощо.

Однак для реалізації цього заходу потрібно забезпечити сільських жителів персональними комп'ютерами та провести курси щодо їх використання. Вирішити це питання можливо за рахунок державної підтримки.

Висновки

Отже, становлення інноваційної моделі розвитку сільських територій – один із найважливіших системних факторів ефективності використання їх соціально-економічного потенціалу та підвищення рівня конкурентоспроможності.

Основними складовими загальної інноваційної моделі розвитку сільських територій України є використання комплексного підходу до розвитку їх соціально-економічного потенціалу, розвиток інноваційної інфраструктури, створення модельних центрів розвитку сільських територій України.

Список використаних джерел

1. Аграрные вузы в решении проблем инновационного комплексного развития сельских территорий [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://782337.livejournal.com/54575.html>
2. Галузева програма соціально економічного розвитку сільських територіальних громад (модельний проект «Нова сільська громада»), затверджена наказом Міністерства аграрної політики України №280 від 01.06.2010. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1021.6420.0>
3. Кузьмін О.Є. Сутність та види інноваційної інфраструктури [Електрон. ресурс] / О.Є. Кузьмін, Т.М. Шотін. – Режим доступу: http://www.hbuv.gov.ua/portal/VNULP/Ekonomikk/2008_628/27.pdf
4. Николаев М.Е. Инновация сельских территорий – новая модель развития страны [Електрон. ресурс] / М.Е. Николаев. – Режим доступа: <http://www.ruralcredit.ru/files/FILES/2010052740232.000000.pdf>
5. Цимбал В.О. Кооперативні принципи Андрія Палія / В.О. Цимбал // Економіка АПК. – 2009. – №2. – С. 46–51.

УДК 005.336.4+330.1+330.341.1

О.Ю. КАРДАКОВ,
голова наглядової ради компанії «Октава Капітал», здобувач,
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Інноваційний та інтелектуальний потенціал як основа глобальної інтелектуалізації економіки

У статті проаналізовано останні дослідження та сучасний стан глобальної інтелектуалізації економіки. Визначено понятійний апарат інтелектуалізації економіки, який пов'язаний із поняттями «інтелектуальний потенціал», «людський капітал», «інноваційне виробництво». Досліджено особливості інтелектуальної економіки, тобто економіки, що заснована на знаннях, для формування ефективних стратегій розвитку в умовах глобальної інтелектуалізації.

Ключові слова: інтелектуальний потенціал, людський капітал, інноваційне виробництво, інтелектуалізація економіки, економіка знань.

А.Ю. КАРДАКОВ,
председатель наблюдательного совета компании «Октава Капитал», соискатель,
Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Инновационный и интеллектуальный потенциал как основа глобальной интеллектуализации экономики

В статье проанализированы последние исследования и современное состояние глобальной интеллектуализации экономики. Определен понятийный аппарат интеллектуализации экономики, который связан с понятиями «интеллектуальный потенциал», «человеческий капитал», «инновационное производство». Исследованы особенности интеллектуальной экономики для формирования эффективных стратегий развития в условиях глобальной интеллектуализации.

Ключевые слова: интеллектуальный потенциал, человеческий капитал, инновационное производство, интеллектуализация экономики, экономика знаний.

O. KARDAKOV,

Chairman of the Supervisory Board of «Octava Capital», applicant, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Innovation and intellectual potential as the basis of the global economy intellectualization

The article analyzes the latest research and current state of the global economy intellectualization. Defined conceptual framework of the intellectualization of the economy, which is associated with the concepts of «intellectual capacity», «human capital», «innovative production.» The features of knowledge economy to create effective development strategies in a global intellectualization are discovered.

Key words: intellectual potential, human capital, innovative production, intellectualization of the economy, the knowledge economy.

Постановка проблеми. Вперше категорію «індустрія знань» ввів американський вчений Ф. Махлуп та відніс до неї сферу освіти, наукових досліджень та розробок, зв'язок, інформаційне машинобудування та інформаційну діяльність [1]. Уже до кінця ХХ ст. відбувся остаточний перехід від «матеріальної» до «інтелектуальної» економіки, або «економіки, що заснована на знаннях» (knowledge-based economy). Це послугувало визнанням того, що наукові знання та спеціалізовані унікальні навички працівників стали головним джерелом та ключовою умовою розвитку матеріального та нематеріального виробництва та основним ресурсом нової економіки. Інтелектуальний розвиток суспільства – це найважливіша умова для розвитку та розширення зони своїх інтересів за рахунок залучення капіталу.

Формування та розвиток інноваційної економіки в кожній окремій країні розглядається як єдина можливість економічного зростання.

Друга хвиля НТР, яка розгорнулася у розвинутих країнах наприкінці 70-х – на початку 80-х років ХХ століття, ознаменувала перехід від індустріального до інформаційного способу розвитку. Суть цього переходу полягає в тому, що інформаційна технологічна парадигма охоплює всі сфери та галузі індустріальної економіки, змінюючи її масштаб, динаміку та внутрішній зміст. У рамках нової технологічної парадигми формується інформаційне сільське господарство (засноване на біотехнології та генній інженерії), інформаційна промисловість (заснована на наукомістких технологіях, інновативності та гнучкості) та інформаційна сфера послуг (заснована на комп'ютерних технологіях та телекомунікаційних зв'язках). Таким чином, розуміння сутності інформаційної революції у сфері індустріальної економіки зводиться до того, що інформаційні технології змінюють не види діяльності, а їхню технологічну здатність використовувати здібності людини обробляти та розуміти інформацію, тим самим генеруючи нові знання. Такі зміни структури сучасної економіки розглядаються як глобальне структурне зрушення.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Майбутню інтелектуалізацію економіки країни в умовах глобалізації можна простежити, аналізуючи роботи, в яких характеризується трансформація соціально-економічної структури суспільства кінця ХХ ст. таких вчених, як Дж. Гелбрейт, Д. Белл, У. Ростоу та ін.

Серед вітчизняних дослідників питання теорії та методології інтелектуалізації економіки вивчали О. Амоша, В. Воронкова, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Мерзляк, Л. Мельцер, Л. Михайлова, В. Семиноженко та інші.

Метою статті є дослідження теоретичних основ та прикладних проблем формування інтелектуалізованої економіки та визначення особливостей інтелектуальної економіки або «економіки знань».

Виклад основного матеріалу. Людський інтелект та знання, що породжені ним, перетворилися в реальну виробничу силу, стали основою конкурентних переваг, інтелектуальної та національної безпеки країн та регіонів. У науковій літературі з'являються такі поняття, як інтелектуалізація економічної діяльності, інтелектомісткість економіки та ін., на практиці ставляться завдання формування, збереження, ефективного використання та нарощування інтелектуального потенціалу соціально-економічних систем як основи розвитку, оцінки рівня їх інтелектуалізації та здатності адаптації до нових економічних відносин, виявлення умов, які забезпечують ці процеси. Загострюється потреба формування механізмів підвищення інтелектуального потенціалу соціально-економічних систем. Світовий банк проводить регулярні дослідження та формування рейтингів інтелектуального розвитку країн світу (КАМ Knowledge Index) та рейтингів використання наукових досягнень в реальній економіці (Knowledge Economy Index).

Перехід до нової економіки відзначається появою великої кількості наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів, присвячених дослідженню інтелектуальних характеристик соціально-економічних систем усіх рівнів (підприємств та організацій, територіальних утворень – регіонів, міст, країн), в яких отримали розвиток такі економічні категорії, як інтелектуальний потенціал, інтелектуальний ресурс, інтелектуальний капітал та ін.

Трактування інтелектуального потенціалу відрізняється широким різноманіттям. У загальному вигляді інтелектуальний потенціал розглядається як сукупність інтелектуальних якостей, що може бути використано системою для вирішення завдань із самозбереження та розвитку.

На думку вчених, інтелектуальний потенціал це:

- характеристика інтелектуальної сфери країни чи регіону та джерело нових знань, ідей, інформації, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки та рівня життя населення;

- міра ефективності інноваційної економіки, яка виражається в її здатності до реалізації інтелектуальних можливостей людини та суспільства з метою соціально-економічного розвитку [2];

- здатність системи до знаходження унікальних рішень для досягнення значних результатів в галузі науки, техніки, технології.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Зменшення носіїв інтелектуального потенціалу безпосередньо зменшує інтелектуально-ресурсний потенціал соціально-економічної системи та результативність її функціонування. Тому рівень використання інтелектуального потенціалу необхідно вважати її важливою характеристикою, а забезпечення його належного рівня – одним із найголовніших завдань органів управління.

Перші оцінки інтелектуального потенціалу територіальних утворень отримали втілення в розрахунках накопичених населенням років освіти, які робилися за методиками оцінки людського капіталу. Проте вони є малоінформативними та малопридатними для вирішення проблеми інтелектуалізації економіки.

Відповідно методики формування суспільства знань, розробленої Департаментом економічного та соціального розвитку ООН (UNDESA) [3], оцінка інтелектуалізації проводиться на основі виміру основних параметрів формування інтелектуального потенціалу (середній термін навчання в школі, частка молоді від загальної кількості населення, розвиток інформаційних ресурсів) разом з одночасною оцінкою факторів, які сприяють та сповільнюють даний процес. По-перше, витрати на НДДКР, освіту, охорону здоров'я в структурі бюджету, витрати на оборону, кількість учнів на одного вчителя, свобода суспільства від корупції. До факторів, які сповільнюють даний процес, можна віднести: дитячу смертність, нерівномірність розподілу доходів, субсидії для захисту окремих територій. Дана методика відрізняється від багатьох тим, що включає оцінку параметрів якості життя як необхідної умови розвитку інтелектуального потенціалу.

Більш інформативним є підхід, коли показники інтелектуалізації економіки розподіляються на три групи:

- показники потенціалу інтелектуалізації економічної діяльності;
- показники процесу інтелектуалізації економічної діяльності;
- показники результату.

Вважається, що ефективне управління формуванням та розвитком інтелектуального потенціалу можливе тільки за допомогою достатньо масштабних стратегічних проектів, в які залучаються цілі пласти національної економіки, і першою чергою сфери освіти та науки.

Поняття «інтелектуальної» економіки, яке отримало широке розповсюдження в світовій економічній літературі, відображає визнання того, що наукові знання та унікальні навички їхніх носіїв стають головним джерелом та ключовим фактором розвитку матеріального та нематеріального виробництва, забезпечуючи стійке економічне зростання. В сучасній науці з'являється розуміння того, що суспільство стоїть на порозі змін, які представляють собою формування нового соціального укладу [4].

Феномен «нового соціального укладу» майбутньої інформаційної цивілізації інтенсивно вивчається зарубіжними вченими в рамках концепції постіндустріального суспільства – Д. Бел, М. Янг, О. Тофлер, Р. Хейлбронер, Т. Сакаїа, Т. Стюарт та ін.

Основні ознаки «нового соціального укладу» ілюструють перехід кількісних змін в якісні, які відбуваються під впливом сучасної НТР та потребують формування нової парадигми суспільного розвитку, орієнтованої на імператив інтелекту-

алізації праці, не речових благ (інформації, знань, інтелекту), постматеріалістичних цінностей.

Заміна праці знанням означає перетворення суспільного виробництва з матеріального в інноваційне. Інноваційне виробництво – це виробництво, в основі якого лежить використання нових знань, втілених у технологіях, ноу-хау, нових комбінаціях виробничих факторів, структурі організації та управління виробництвом та які дозволяють отримувати інтелектуальну ренту для різних переваг перед конкурентами.

З даного визначення можна зробити висновок, що інноваційне виробництво – це не вид, не нова сфера виробництва, а характер виробничої діяльності, за якого головна роль у виробничому процесі переходить від механічного використання інформації до інтелектуального, творчого. Перехід від матеріального до інноваційного виробництва означає, що поряд із речовою формою буття суспільного виробництва з'являється неосяжна форма.

Суть даної форми виробництва полягає в генерації знання. Генерація знання – це процес створення знань шляхом переробки інформації на основі загальновідомого знання. Джерелом генерації нового знання виступає інтелектуальна активність людини. Інтелектуальна активність – це заснована на знаннях, осмислена здатність збирати, накопичувати та переробляти потоки інформації, що зростають.

Сама інновація залежить від двох факторів: інтелектуального потенціалу людини та його здатності до специфікації – нове завдання має бути відкрито, а потім залучено до специфічних завдань у конкретному контексті.

Інноваційне виробництво – це діалектична єдність матеріальної та нематеріальної систем виробництва. Результатом першої виступає – продукт, результатом другої – інтелектуальний капітал, знання, які можуть бути використані в організації для отримання певних переваг перед конкурентами.

Висновки

Особливість інтелектуальної економіки полягає в тому, що її головний ресурс – знання, інформація, на відміну від всіх інших ресурсів не характеризується ні кінцевістю, ні виснажливістю, ні використанням їх в традиційному розумінні. Основною умовою, що лімітує залучення до даного ресурсу, виступають специфічні якості самої людини – наявність чи відсутність здатності до інтелектуальної активності, як форми накопичення, переробки та генерації нових знань. Іншими словами, доступність знань не означає доступність володіння ними. Знання та інформація, будучи за своїми об'єктивними характеристиками доступними для всіх, за суб'єктивними характеристиками коло їх споживачів дуже вузьке.

При цьому мова не йде про національну «обдарованість» тих чи інших народів та не про «вроджену» здатності людей. Численні тести виявили, що так званий коефіцієнт інтелектуальності однаковий у всіх представників різних етнічних груп населення. В даному випадку мається на увазі досягнутий рівень знань та загальної культури, характер сформованих у індивідів потенційних цінностей. Саме ці складові як невід'ємна умова формування та розвитку інтелектуальної активності стають головними в системі функціонування людського капіталу.

Інтелектуальна активність в умовах інформаційної економіки стає «економічним феноменом». Тому саме наявність

або відсутність даних якостей, особливості їхнього прояву на рівні відтворення та в процесі праці мають лежати в основі розмежування категоріальних понять здатності до виконавчої та творчої праці, матеріального та інноваційного виробництва.

Список використаних джерел

1. Махлуп Ф. Производство и распространение знаний в США. – М.: Прогресс, 1966. – С. 35.

2. Киришин И.А., Вашурина Е.В., Овчинников М.Н. Роль федеральных университетов в развитии и реализации интеллектуального потенциала страны и региона. [Электрон. ресурс] – Режим доступа: http://vml.antat.ru/files/Mahmutov/article_3/Ovchinnikov.pdf

3. Understanding Knowledge Societies. – New York: Department of Economic and Social Affairs of United Nations [sales # E.04.II. C.1], 2005. – 178 p.

4. Иноземцев В.Л. «Класс интеллектуалов» в постиндустриальном обществе // Социс. 2000. №6. – С. 70.

УДК 621.73.06

О.А. ЦИМБАЛИСТОВА,

аспірант, Національний авіаційний університет Кременчуцький льотний коледж НАУ

Інноваційні підходи до підготовки логістів для авіаційної галузі

У статті проаналізовано основні особливості авіаційної логістики. Визначено проблеми, зумовлені недостатністю професійних і кваліфікованих логістів на вітчизняних авіаційних підприємствах. Запропоновано впровадження посади логіста на авіаційних підприємствах. Обґрунтовано перелік інноваційних професійно-орієнтованих вимог спеціалістів з логістики для потреб авіаційної галузі.

Ключові слова: логіст, логістична система, авіаційне підприємство, авіаційна послуга, логістична послуга, інноваційні підходи.

Е.А. ЦИМБАЛИСТОВА,

аспірант, Национальный авиационный университет Кременчугский летный колледж НАУ

Инновационные требования подготовки логистов для авиационной отрасли Украины

В статье проанализированы основные особенности авиационной логистики. Определены проблемы, предопределенные недостаточностью профессиональных и квалифицированных логистов на отечественных авиационных предприятиях. Предложено внедрение должности логиста. Обоснован перечень инновационных профессионально ориентированных требований специалистов по логистике для потребностей авиационной отрасли.

Ключевые слова: логист, логистическая система, авиационное предприятие, авиационная услуга, логистическая услуга, инновационные требования.

E. TSIMBALISTOVA,

PhD student of National aviation university Kremenchyg flight college

Innovation approaches to training logisticians for the aviation industry

The paper analyzes the main features of aviation logistics. The problems caused by lack of professional and skilled logisticians on domestic aviation enterprises. An introduction Logistics positions on aviation enterprises. Grounded list of innovation professionally-oriented requirements for the logistics needs of the aviation industry.

Keywords: logistics company logistics system, aviation company, aviation services, logistics services, innovation approaches.

Постановка проблеми. На нинішньому етапі в ринковій економіці постійно зростає конкуренція між підприємствами. Багато підприємств мають певні проблеми з наявністю складських приміщень, низьким рівнем дорожньо-транспортної інфраструктури та катастрофічною нестачею кадрів у логістичній сфері. Попит на висококваліфікованих логістів зростає з кожним днем.

У сучасних умовах перед авіаційною галуззю гостро постає проблема оптимізації управління ресурсами, тому що традиційний підхід, який застосовують сьогодні на більшості вітчизняних авіаційних підприємств, є неефективним через відсутність цільного взаємозв'язку та координації в діяльності окремих ланок підприємства, що забезпечують процес руху матеріальних та супутніх до них потоків. У результаті цього процес, починаючи із закупівлі і закінчуючи збутом авіаційних послуг, розпадається на ряд незв'язаних між собою стадій, що призводить до значного збільшення витрат на виробництво і реалізацію авіаційних послуг і негативно впливає на

їхню якість. Найважливішим завданням авіаційної галузі є своєчасне забезпечення споживача авіаційними послугами високої якості з конкурентоспроможним рівнем витрат у необхідному обсязі, у визначений термін, у потрібному місці, з урахуванням персоналізованості системи обслуговування для кожного споживача, тобто використання логістичного підходу.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Однією з основних проблем вітчизняної логістики сьогодні є проблема кадрів. Вона гостро стоїть на всіх рівнях – від складських робітників до директорів з логістики. Логістика стала модною, престижною професією, огляди, що публікуються в різних джерелах стосовно заробітної плати, показують, що займатися логістикою ще й вигідно. Отже, проблема впровадження логістичної концепції в управління матеріальними та супутніми до них потоками є досить актуальною для авіаційних підприємств, що і зумовлює необхідність підготовки професійних кадрів з логістики для потреб галузі.